

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

31. Sanctitas Christ. Tacuximensiu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

Rex, arces tres suas hosti eripuit, tantumque inualuit ut posset deinceps iis esse formidandus à quibus fuerat laceffitus. Præfectus armorum Firan-
denfis, suorum post cladem reducens reliquias, nec satis intelligens qui
tandem Rex Bartholomeus, valuisset tam paucis, & vilibus, tam mul-
tos bellisque exercitos frangere, superiorem quandam, ut erat vir pru-
dens, eius victoriæ agnouit causam; nec Bartholomeo, nec eius militi,
sed Christianorum Deo illam attribuit, pro cuius obsequio, & fide, nec
imperio nec vitæ Bartholomeus pepercerat. Domitis hac pugna ex par-
te hostibus, compulsisque ad rogandam pacem, Turriano donum crucem
auream misit, qua ipse Christi miles ad pectus conspicua, pugnae cam-
pum ingressus fuerat, monens eius virtute se ex certaminibus victorem,
è periculis saluum sapius euasisse; haberet illam sui amoris pignus; eius
vice ad se aliam mitteret, hoc solo sibi maiori futuram in pretio; quod
eius è manibus venisset.

Vocoxura tunc aberat Turrianus, & Taraxe portu Regni Fingenfis
morabatur Bungenfi imperio subiecti: eò se Februario Vocoxura incen-
sa contulerat anno 1564, nosque illum affectabimur scribendo; si pri-
mum, in flexu occiduo eius in qua versamur insulæ memoratu digna, in-
dicauerimus. Quo die Fuaxem Turrianus, eodem soluit Tacuximam
Froes, expetitus ab Antonio illius ut dictum sapius dynasta, illic men-
sem iam ynum F. Io. Fernandez indefessam Deo nauabat operam, cuius
non potuit tam citò Froes aliquod ferre leuamentum, quod febri teneret-
tur pertinacissima, & plusquam trimestri; ex qua breui, pleneque conua-
luit, fuitque sanctorum illorum in eo curando tam sollicita & constans,
tam diu noctuque æmula & profusa beneficentia ut si ipsorum parens
esset, sed nec parèe illis vicem retulit Froes decem mensium labore sedu-
lo, quo illos in eum (Fernande comite) virtutis eximia prouexit gradum,
ut eius spectator sapiens Lusitanus, nihil se in illo vltimo Oriente mira-
bilis vidisse, ad amicum scribat [michi planè, inquit, persuasum est has
duas Antonij insulas, inhabitari à Spiritu sancto Tacuximam, & Ichi-
ceuchim, nec est qui possit, nisi per se spectarit, statuere, cuiusmodi sit
hæc hominum natio ab idolis ad verum, rectumque conuersa, in hoc orbis
antehac ignoti postremo cardine, hac innocentia, & asperitate vitæ vltro-
nea, Christianos non vidi quales Tacuximæ, quæ se ita totam Christi no-
mine ostentat, ut nec vna nocte hospitem admittat ethnicum, sextis
hebdomadæ per anni decursum feriis, dum Litanias decantaret Pater,
stagnis in semet ardentem viri, pueri, parentes, filij, tam religiosa pietate
sauebant, ut possent è saxi lachrymas ducere; eorum complures ut vi-
ri sic sceminae, ex propriis domibus ad crucem in colle positam, in quo
humantur Christiani, adrepunt genibus, orantes si videris, nullum iis
Monachorum Conuentum prætulervis; idemque de ieiuniis ferio iudi-
cium; mihi quidem, illos dum attendo, non videor esse Christianus; nam
illorum ex ore, præter diuina, & cantica, solutis, strictisque numeris de
Deo, de Virgine, de Christi natali nihil auditur, nec sunt pessimo nostro

3 J.
Sanctitas
Christ. Ta-
cuximensis.

more iurando assueti, supersedeo ceteris laudibus quarum mihi nullus sit finis, sed dico iterum quod initio posui, certum mihi esse Spiritum sanctum inhabitare has insulas, versarique cum his Christianis, *singi* enim haud posse alioqui, unde tanta illis virtutum vberitas suppetat.] hæc ille iis consentanea, quæ spectatorum relatu testium de illis superius scripsimus. His dum occuparetur interdiu Fernandes, noctu sibi de somno horas aliquot seponebat, quibus libellos componeret ad piam fidelium institutionem; & nostrorum ex India commodo, linguæ Iaponicæ rudimenta. Septem enim mensium spatio instruxit Grammaticam quæ eius linguæ sermonem proprium certas redegit in regulas, sed hæc multorum voluminum Iaponicæ lucubrationes, nocte quadam; fortuito cubiculi eius, palearij scilicet, igne perierunt, graui nostrorum illic recentium operatorum iactura. Tacuximæ attamen nec ipse nec Froes ita erant affixi vt non alibi quoque, & seminarent, & meterent. Ichiceuchi Fernandes prædam eripuit dæmoni, annos possessam nonaginta, tam diu vixerat anus quam Christo lacratu est, & annos peregrinando contriuerat quocumque audisset idolum, aut ritum frequentari, peccatorum indulgentiis celebrem: quare diuitem licet, claræque natalibus Bonziji ad sanguinem munxerant, cum præter salutem misera nihil desideraret: grandi falce felicem se credebat remissionum emptarum à Bonziis caro merita sua vendentium, sed veste præ omnibus è charta simplici, cui vitam Amidæ actaque singula, sua manu Archibonzius pector illiuerat, hanc ipsa thesauro sibi partam, moritura parabat induere, nihil addubitans quin culpis omnibus, pœnisque absoluta, in cœlum recta euolaret, sic enim ferebat superstitio Iaponum, & Bonziorum auara cupiditas. Quod autem veri boni amans fraude potius aliena, quam suo scelere in eo quaerendo aberraret, respexit miseram, & simplicem Deum, & ministerio Fernandis ad agnitionem veræ lucis, vitæque perduxit, ad quam flens tot annorum cæcos, & insanos labores, collectas in fascem syngraphas, vestem, diplomata, aliaque Bonziorum sacrilega ludibria in flammam coniecit, quod factum in eiusmodi fœmina, sanè heroicum, Deus illi tam largo præmio rependit, vt Baptismo lustrata, mox sancta fuerit, tercentas quotidie salutationes Matri Virgini dicebat; bis terue quot noctibus surgebat ad orandum, vix efferebat templo pedem, & cum ægrè se antea moueret, visa Baptismo iuuenescere Tacuximam venit, sanctæ illius Christianitatis aspectu fruitura.

32.
Firandum
P.P. reuocan-
tur moritur
E. Silva.

Metebant hos fructus operæ P. Froes, & F. Fernandes in vicinis Firando insulis; Firandi nequaquam, prohibente illos portus sui hospitio Rege Christianis rebus inimicissimo, qui etsi luctis immaniter inhians quibus Lusitanæ ab India & à Sinis naues, portum illum augebant, sæpiùs confirmasset ab se reuocandos, datam fidem semper fefellerat: quamobrem hoc anno 1564. Augusti 17. in prospectum Firandi cum Meaco venisset nauis S. Crucis, Præfecto eius Almeida plurimum institit Turrianus, vt vellet portum alium optare, ne Christianismi, & Bartholomei Regis sæuum